

Zárszó és ajánlások

A főváros és a megyék kb. 250 küldöttéből álló tatai honismereti akadémia a magyar sorskérdések sorából a nemzeti emlékhelyek, a nemzet- és a magyarságtudat, valamint az egyházak és a honismereti mozgalom idő- és korszerű témáját tűzte napirendre. Ezeknek a kérdéseknek a tárgyalása a mozgalomnak nemcsak a *távlati céljait* szolgálta, hanem már a *mának s a közeljövőnek* az útjait követte. Az illusztris előadók mindegyike e célokat szolgálta. Akár *Pozsgay Imre* egyik tétele a nemzeti emlékhelyekről szólva: Alljunk ellent a nemzet tudatot pusztító kalandos ideológiai buldózerizmusnak határainkon belül és kívül; akár *Juhász Gyula* akadémikusnak a tételre Bibó Istvánra hivatkozással: nem mondhatunk le a határainkon kívül élő magyarságunkról s vele párhuzamban nem szabad feladni európaiságunkat; vagy *Benda Kálmán*, *Fabinyi Tibor*, *Rozsdy Pál* és *Schweitzer József* hitvallásszerű tézisei a magyar műveltségről, amelyben az egyházak rendkívül nagy szerepéről tettek vallomást. Végzetes hiányt szült az elmúlt évtizedekben az a vulgáris magatartás, amely a haladást és a valláserkölcst szembeállította egymással. A kis nemzetek egyházai mindig a nemzet fennmaradásán törek a fejüket, a nemzet öntudatát fokozták, s egy szép *gregorian dallam* vagy egy *kálmvista zsoltár* éppúgy nemzeti kincsünk lett, mint *nemzetmegtartó népdalaink*, mind a mai napig. Egyházaink kulturális kincsvilága, a népi áhitat, az egyszerűség, a hit, a morális tisztaság mind-mind beemelhetik nemzetünket és honismereti mozgalmunkat a *nemzetek és az emberiség tartós egyetemességébe*. E nagy vállalkozásban a honismereti mozgalom kovásza lehet a magyar művelődéstörténetnek. Ilyeténképpen foglalkozott az akadémia a magyarországi egyházak nevelési és művelődési szerepével, különösképp hangsúlyozva a régi magyar alma mátereknek és kollégiumoknak az alapító egyházak kezébe való visszakerülésének a kérdésével.

Nemzettudatunk és magyarságtudatunk során *feljajduló nemzeti sérelmeink* láttán felhívással fordult akadémiank az erdélyi magyarság megmentése érdekében, tiltakozva benne az erdélyi magyar falvakkal szembeni végzetes tervek végrehajtása ellen, amely szinte egy újabb népirtással, egy második siculicidiummal akarja széjjeltépni a romániai nemzetiségek történelmét. Öröndetes, hogy feljajduló igazságunk mellett kezd kiállni, remélhetően crednényesen, az egész világ közvéleménye, amely egyszer majd a trianoni és a párizsi békekötések erkölcsi revízióját is napirendre tűzötteti az azokat elfogadó nagyhatalmakkal.

Nemzeti emlékhelyeink száma — éppen honismereti akadémiank napjaiban — eggyel gyarapodott. Nemzeti géniuszunknak: Bartók Bélának tértek vissza a haza szentelt földjébe a hamvai. Akadémiank küldöttséggel vett részt a farkasréti temetésen, babérkoszorúnkra ráírtuk a XVI. Tatai Honismereti Akadémia felirátot.

Akadémiank nyári seregszemle szekértáborán 20 kiváló honismereti szakembernek adományoztunk Ortutay-emlékplakettet. Huszadikként adtuk azt át — a mozgalom vándortarisznyájával és kiadványaival együtt — *Pozsgay Imrénék*, a népront felmentett főtítkáranak is, akitől itt búcsúzott mozgalmunk, megkoszónve főtítkársága idején kifejtett mozgalomerősítő tevékenységét. *Pozsgay Imre nemcsak a népront mozgalmát tette nagykörűvé, hanem a honismereti mozgalmat is, zöld utat biztosítva a mozgalom számára, mondván és hirdetvén, hogy nemzetépítő s történelmi tudatunkat növelő energiák vannak a honismereti mozgalomban, és a magyar társadalomban a szülőföldszeretetnek, a hazaszeregetnek még hatalmas energiatelepei vannak kihasználatlanul.* Azzal búcsúztunk tőle, hogy államminiszterként és a népront elnökségi tagjaként továbbra is segíti a mozgalmat a nemzet hullámhosszán való további tevékenységében.

Vendéglátó mecénásainknak sikerült örömteljes rendezvényeken és kirándulásokon *Tata és Komárom szép tájainak* a történelmi képeskönyvét is bemutatni. A megyei sajtóban, a *Dolgozók Lapjában* pedig élénk figyelemmel és értő tudósításokkal kísérték az akadémia munkáját. E szép program keretében helyeztük el koszorúnkat Esztergomban *Antal Károly* Szent István-élművénel, a nagy király halálának 950. esztendejében.

¹Az ajánlások közül itt csak azokat közöljük, amelyek nem szerepelnek a szekcióülések beszámolóiban, illetve a szabad fórumról készült összefoglalóban (Szerk.).

Az akadémia négy szekcióban végezte rendkívül intenzív munkáját, mindegyikben 30-50 tag vett részt. A szekciók munkája után vettük szemügyre azokat a javaslatokat, amiket az akadémia ajánlásaiként fogadtunk el.¹

— Segítse a honismereti mozgalom vezetősége az olyan módszertani útmutatók, kérdőívek, valamint vallási térképek készítését, amelyek elősegítik a további kutatásokat.

— A nemzeti önismeret szempontjából nagyon fontos *magyar és történelmi szaktárgyak* oktatására hívjuk fel nyomatékosan az egyetemek és a főiskolák figyelmét.

— Az Országos Széchényi Könyvtár adjon helyet az Új könyvek című ajánló bibliográfiájában, az Állami Könyvterjesztő Vállalat pedig a Könyvvilágban az értékes honismereti, egyházi, vallási, néprajzi műveknek is.

— A honismereti témájú szakdolgozatok címjegyzékei kerüljenek be a Honismereti Bibliográfiába. A *Honismereti mozgalom minden tagjának legyen szívügye a helyi kiadványok adatait bejelenteni központi folyóiratunk szerkesztőbizottságának.*

— Szorgalmazzuk a határainkon kívülre került magyarság körében végzett honismereti munkák támogatását.

— A Magyar Építőművészek Szövetségével együtt működünk közre a pusztulásra ítélt falvak templomainak, népi építészeti emlékeinek, cintermeinek a dokumentálásában.

— Az Országos Honismereti Bizottság a historia domusok fontosságát hangsúlyozva kérje föl a Római Katolikus Püspöki Kart, hogy buzdítsa papjait azok gondos írására. Beke Margitnak, az Esztergomi Prímási Levéltár igazgatójának útmutatóját ennek érdekében kívánatos lenne megjelentetni.

— Építsük ki a honismereti mozgalom kapcsolatát a *tudományos diákkörökkel*. A megindult és szépen izmosodó *népfőiskolai mozgalom* mellett újítsuk fel a *regős cserkészek* mozgalmát, valamint a jó hírű alma máterek *diákonképző köreinek* tevékenységét is.

— Üdvözljük, hogy a Zsámbéki Tanítóképző Főiskolán már megindul 1988—1989-ben a négy féléves *honismereti szakkollégium*. Támogatjuk és szorgalmazzuk azt a törekvést, hogy ez a képzési forma kötelező tárgyként kerüljön bevezetésre a magyar tanítóképzésben, s javasoljuk a Művelődési Minisztériumnak, hogy az általános iskolai oktatás *honismereti munkafüzetének* és a főiskolai oktatás *honismereti olvasókönyvének* (szöveggyűjteményének) az elkészítésével bízza meg a Zsámbéki Tanítóképző Főiskolát.

— Javasoljuk, hogy az 1950-es évek ma már helytelennek minősülő intézkedéseinek a felszámolása során térjünk vissza a régi egyházi iskolák kérdésében az 1948-as egyezményhez, mint méltányos kiindulási alaphoz, hogy a nagy múltú egyházi alma máterek újra bekapcsolódhassanak a magyar művelődés ügyének a szolgálatába.

— Vegyen részt mozgalmunk a *balatonszárszói emlékhely és népfront bölcsőhelyünk* emlékünnepeinek a rendezésében, a kialakítandó ifjúsági emlékhely 45 éves fordulóján.

— Az Országos Honismereti Bizottság készítse el honismereti mozgalmunk fellelhető dokumentumaiból azt az alapvető jelentést, amely alapul szolgálhat a közelgő honismereti konferencia tevékenységéhez.

— A *Magyar Nemzet* nyisson állandó rovatot a honismeret számára, támogassa ki a Szülőföld rovatot a mozgalom hírével.

— Az ajánlásokat és a tervezeteket az Országos Honismereti Bizottság tárgyalja meg, azokat elfogadva építse be 1989. esztendei tervébe.

Szent István-kori harang
Csolnok határából
Balassa Múzeum, Esztergom